

Överförmyndaren

Riktlinjer för arvoden och kostnadsersättningar

- Gode män och förvaltare enligt föräldrabalken 11 kap 4 och 7 §§
- Särskilt förordnade förmyndare
- Gode män för ensamkommande barn

Detta dokument är en sammanställning av samtliga riktlinjer för arvoden och kostnadsersättningar hos Överförmyndaren i Ekerö kommun.

Överförmyndaren

Arvode och kostnadsersättning för gode män och förvaltare

Gode män och förvaltare har rätt till ett skäligt arvode och ersättning för de kostnader som varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande. Det är alltid överförmyndaren som beslutar om vad som är skäligt arvode och ersättning efter de lokala förutsättningarna som råder i varje kommun. Rätten till arvode och kostnadsersättning samt vem som ska stå kostnaden för arvodet framgår av 12 kap 16 § föräldrabalken.

Riktlinje

Arvode

Arvodet sätts i varje enskilt fall, nedan angivna schabloner är enbart utgångspunkter att förhålla sig till i ett kategori 1 uppdrag, se närmare förklaring nedan.

I överförmyndarens verksamhetssystem finns enbart två kolumner för omfattning, förvaltning och personlig omvårdnad. Bevaka rätt, förvalta egendom och sörja för person är därför fördelade mellan de två kategorierna.

Godmanskap, 11 kap 4 § föräldrabalken

8 % av prisbasbeloppet (pbb) för bevaka rätt.

8 % av pbb för att förvalta egendom.

4 % av pbb för att sörja för person.

Förvaltarskap, 11 kap 7 § föräldrabalken

10 % av pbb för bevaka rätt.

10 % av pbb för att förvalta egendom.

4 % av pbb för att sörja för person.

Timarvoden i uppdrag enligt ovan samt tillfälliga uppdrag, 11 kap 2-3 §§ föräldrabalken

Kategori 1 150-200 kr/tim

T.ex. lägenhetsavveckling, försäljning av fastighet eller bostadsrätt med hjälp av mäklare, boutredning och arvskifte, kontakter med fordringsägare

Kategori 2 250-350 kr/tim

T.ex. mer kvalificerat arbete vid boutredning och arvskifte.

Kategori 3 400-500 kr/tim

T.ex. medverkan vid domstolsförhandlingar, förlikningsavtal och annat renodlat kvalificerat juridiskt arbete.

Överförmyndaren

Kostnadsersättning

Kostnadsersättning utgår för de kostnader som varit skäligen påkallade i uppdraget som god man. Gällande bilersättning anses en resa i månaden skäligt, kräver uppdraget som god man att flera resor görs per månad ska detta motiveras.

Om schablon begärs kan denna utgå när den anses rimlig med hänsyn till uppdragets omfattning och insatser under perioden.

Alt. 1, Faktiska kostnader

Ska specificeras och verifieras med exempelvis kvitton och körjournal. Bilersättning utgår med 1.85 kr/km.

Alt. 2, Schablon 1 % av prisbasbeloppet + bilersättning

Bilersättningen enligt körjournal ersätts med 1,85 kr/km och 1 % av pbb i schablon. Inga verifikat krävs för att styrka kostnaderna men det måste vara rimligt att anta att ställföreträdaren har haft kostnader som uppgår till 1 %.

Alt. 3, Schablon 2 % av prisbasbeloppet

Inga verifikat krävs för att styrka kostnaderna men det måste vara rimligt att anta att ställföreträdaren har haft kostnader som uppgår till 2 %.

Ärendebeskrivning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tagit fram cirkulär 18:7 som ger en viss vägledning till olika arvodesnivåer. Överförmyndaren i Ekerö kommun använder cirkuläret som vägledning men beslut fattas efter de lokala förutsättningar som råder i kommunen.

Arvodet och ersättningen ska utgå från vad som är skäligt i det aktuella fallet. Det går därför inte att bestämma schabloner i förväg för samtliga ärenden. Beslut måste fattas i varje enskilt ärende efter en genomgång av vad ställföreträdaren har utfört i uppdraget under perioden som arvodet ska omfatta. Riktlinjer bör dock tas fram för att få likvärdiga bedömningar i alla ärenden. Riktlinjerna blir ett stöd för handläggarna vid beslutsfattande men det blir även tydligare för ställföreträdarna hur deras arvoden har fastställts.

Schablonbelopp bör enbart sättas för uppdrag enligt kategori 1. Med hänsyn till att överförmyndaren i Ekerö är en relativt liten verksamhet är det inte lämpligt att dela in i fler kategorier än så. Om ett uppdrag kräver mer av

Överförmyndaren

ställföreträdaren än vad som kan anses ingå i kategori 1 (sedvanligt uppdrag) får hänsyn tas i det enskilda fallet till vad som är skäligt arvode och ersättning.

Kategori 1

Nedan följer exempel på vad som kan anses ingå i kategori 1 uppdrag.

Bevaka rätt

Ingå vardagliga avtal, häva onödiga abonnemang, ansöka om insatser, deklarerera, etc.

Förvalta egendom

Hantera löpande räkningar, enstaka sparanden, lämna fickpengar/handkassa, enstaka kontakter med fordringsägare, etc.

Sörja för person

Ett besök per månad, kontakt med boende/närstående, å jourhållning om den personliga situationen, etc. Fler eller färre besök än ett per månad om det är motiverat för huvudmannens bästa.

Högre arvode

Nedan följer exempel på vad som kan anses ge ett högre arvode än kategori 1.

Bevaka rätt

Överklagan av fler än enstaka biståndsbeslut, komplicerade överklaganden, bevaka rätt i rättstvister, regelbunden kontakt med finansinstitut pga skulder.

Förvalta egendom

Större tillgångar (pengar eller egendom) som kräver mer aktiv förvaltning, betydande skuldsättning, omfattande kontakter med fordringsägare, skuldsanering.

Sörja för person

Huvudmannen saknar helt nätverk omkring sig och det krävs större insatser från ställföreträdaren för att säkerställa att huvudmannens behov tillgodoses.

Lägre arvode

Nedan följer exempel på vad som kan ge ett lägre arvode än kategori 1.

Färre antal besök än ca 1/mån där färre antal besök inte är motiverat utifrån huvudmannens bästa, väldigt små tillgångar att förvalta, huvudmannen sköter själv sina angelägenheter, misskötsamhet i uppdraget.

Överförmyndaren

Timarvode

Exempel på vad som kan ge timarvode inom ett uppdrag som god man (11:4 FB) och förvaltare (11:7 FB).

Flytt, försäljning av fastighet/bostadsrätt, boutredning och skifte, förlikningsavtal, domstolsförhandlingar. För timersättning ska separat timredovisning ske.

Eftersom anordnandet vanligtvis omfattar tre delar (bevaka rätt, förvalta egendom och sörja för person) bör arvudet avspegla denna fördelning.

Vem ska stå kostnaden?

Av 12 kap 16 § föräldrabalken framgår det att huvudmannen ska stå kostnaden för arvode och kostnader inom uppdraget om inkomsterna (brutto) uppgår till mer än 2,65% av prisbasbeloppet eller om tillgångarna överstiger två procent av prisbasbeloppet.

Om det finns särskilda skäl kan överförmyndaren frångå denna bestämmelse. Särskilda skäl kan exempelvis utgöra stora vårdkostnader som inte ersätts av bidrag eller att tillgångarna inte går att realisera utan att avyttra huvudmannens bostad. I undantagsfall kan bestämmelse frångås även till huvudmannens nackdel, det gäller t.ex. om tillgångarna understiger gränsvärdet och huvudmannen inte har nytta av sina tillgångar eller om det är ett dödsbo som ska betala.

Marianne Ekblom
Överförmyndare

Överförmyndaren

Arvodering av särskilt förordnade förmyndare

I uppdrag som särskilt förordnad vårdnadshavare arvoderar Överförmyndaren enbart för förmynderskapet eftersom det bara är förmynderskapet Överförmyndaren har tillsyn över.

Riktlinje

Kategori 1 2 % av prisbasbeloppet

När den underårige inte har någon ekonomi alls att förvalta (t.ex. endast bidrag såsom barnbidrag) eller ställföreträdaren är befriad från att redovisa.

Kategori 2 5 % av prisbasbeloppet

När den underårige har en mycket liten ekonomi som förmyndaren ska redovisa.

Kategori 3 10 % av prisbasbeloppet

När den underårige har en ekonomi som kräver aktiv förvaltning, exempelvis placeringar och andra löpande åtgärder. Flera kontakter med banker eller andra placeringsinstitut.

Kostnadsersättning utgår enligt körjournal och andra verifikat som styrker skäligena kostnader i uppdraget.

Ärendebeskrivning

Den eller de som har förordnats som särskilt förordnad vårdnadshavare för ett barn är även förmyndare för barnet. (föräldrabalken 10 kap 3 §) I uppdraget som förmyndare ingår enbart att förvalta barnets medel och att företräda dem i andra angelägenheter än personliga.

I Ekerö kommun får särskilt förordnade vårdnadshavare 2 100 kr per månad (2 000 kr är arvode och 100 kr är kostnadsersättning för resor). Beslut om detta fattas av Socialförvaltningen i Ekerö kommun. Vid omfattande uppdrag kan ytterligare 2 000 kr per månad utgå i ersättning.

Särskilt förordnade förmyndare har även rätt till ett skäligt arvode samt ersättning för de utgifter som har varit skäligen påkallade för uppdragets

Överförmyndaren

fullgörande. Beslut om detta fattas av överförmyndaren. (föräldrabalken 12 kap 16 §)

Med hänsyn till att förmynderskapsdelen kan variera beroende på storleken på den omyndiges tillgångar får det anses skäligt att det finns tre kategorier av arvodesnivåer. Detta gör det tydligare för ställföreträdarna och ger en mer likvärdig arvodering. Även överförmyndarna i Järfälla och i Upplands Bro har tre kategorier av arvodesnivåer; 2%, 5% och 10% av prisbasbeloppet.

Tidigare har en schablonersättning om 1-2% av prisbasbeloppet utgått för kostnader i uppdraget. En schablon måste vara rimlig i förhållande till vilka kostnader som kan förutsättas i uppdraget. Med hänsyn till det begränsade uppdraget är det mindre sannolikt att ställföreträdare har haft kostnader i uppdraget som förmyndare som uppgår till 2 % av prisbasbeloppet. Det får därför vara skäligt att ersättning för kostnader i uppdraget framledes ska styrkas med kvitton, körjournal eller liknande.

Det kan poängteras att även om en schablonersättning fastställs som utgångspunkt, fattas beslut om arvode i varje enskilt fall. En högre procentsats, men även lägre, kan således utgå om uppdragets omfattning avviker från vad som normalt får anses ingå.

Marianne Ekblom
Överförmyndare

Överförmyndaren

Arvodering av och redogörelseperioder för gode män för ensamkommande barn**Riktlinje**

Ett uppdrag som god man för ett barn som inte har uppehållstillstånd i landet utgår från 4 % av prisbasbeloppet per månad.

Ett uppdrag som god man för ett barn som har uppehållstillstånd i landet utgår från 25 % av prisbasbeloppet per år. Detta gäller även de uppdrag där barnet endast har tillfälligt uppehållstillstånd.

Ett uppdrag som god man för ett barn som inte har uppehållstillstånd i Sverige och som har skrivits upp i ålder till 18 år av Migrationsverket utgår med 2 % av prisbasbeloppet per månad. Ersättning enligt schablonen förutsätter att den gode mannen har agerat i uppdraget efter åldersuppskrivningen.

Kostnadsersättning utgår för de kostnader som varit skäligen påkallade i uppdraget som god man. Gällande bilersättning anses en resa i månaden skäligt, kräver uppdraget som god man att flera resor görs per månad ska detta motiveras.

Om schablon begärs kan den enbart utgå när det anses skäligt med hänsyn till uppdragets omfattning och insatser under perioden att begärd schablon är rimlig.

Alt. 1, Faktiska kostnader

Ska specificeras och verifieras med exempelvis kvitton och körjournal. Bilersättning utgår med 1.85 kr/km.

Alt. 2, Schablon 1 % av prisbasbeloppet + bilersättning

Bilersättningen enligt körjournal ersätts med 1,85 kr/km och 1 % av pbb i schablon. Inga verifikat krävs för att styrka kostnaderna men det måste vara rimligt att anta att ställföreträdaren har haft kostnader som uppgår till 1 %.

Alt. 3, Schablon 2 % av prisbasbeloppet

Inga verifikat krävs för att styrka kostnaderna men det måste vara rimligt att anta att ställföreträdaren har haft kostnader som uppgår till 2 %.

Gode män för ensamkommande barn ska redogöra för sitt uppdrag varje kvartal om inget annat begärs av överförmyndaren.

Överförmyndaren

Ärendebeskrivning

Överförmyndaren i Ekerö har utgått från schablonersättningar till gode män för ensamkommande barn sedan 2012. Schablonersättningarna medför en enhetlig arvodering av ställföreträdarna i kommunen och en förenkling av handläggningen. En individuell bedömning görs i varje fall och arvodet kan därmed sättas ner i ett uppdrag som kräver mindre än normalt och på samma sätt kan ett högre arvode utgå om uppdraget krävt onormalt stora insatser från god man. Överförmyndaren tar ställning till arvodesbegäran i samband med att god man inger redogörelse till överförmyndaren.

Arvode för uppdrag som god man för asylsökande barn

För barn som inte fått uppehållstillstånd i landet har schablonersättningen tidigare utgått från 5 % av prisbasbeloppet per månad. När denna riktlinje sattes låg Migrationsverkets handläggningstider för att bedöma en asylansökan på ca 3 månader. Till följd av att många ensamkommande barn sökte asyl i Sverige under år 2015 har väntetiderna på en asylutredning blivit betydligt längre och det är nu inte ovanligt att handläggningstiden är längre än ett år. Den ersättningsberättigade tiden då gode mannens uppdrag fortgår har därmed blivit mycket längre vilket har gjort att gode män sammantaget fått större ersättning än vad man utgått från när schablonersättningar fastställdes. Detta trots att uppdraget i och med den långa väntetiden kan förväntas vara mindre intensivt. Detta har också inneburit att en god man för ett ensamkommande barn har fått en större ersättning än vad en god man enligt föräldrabalken 11:4 har fått för sitt uppdrag. Med hänsyn till dessa överväganden så har många kommuner i länet sänkt arvodet till gode män för ensamkommande barn.

Det bör dock också framhållas att uppdraget som god man för ensamkommande asylsökande barn blivit mer komplicerat under de senaste åren. Detta har bland annat sin grund i många nya regleringar på asylområdet och ny process om åldersbedömningar vilket kräver gode mannens delaktighet.

Överförmyndaren finner efter beaktande av de aktuella omständigheterna att arvodet för gode män för ensamkommande asylsökande barn bör sänkas. Arvodena måste dock ligga på en nivå som inte försvårar nyrekrytering av ställföreträdare. I och med att uppdragen blivit mer komplicerade ställs högre krav på gode män för ensamkommande barn än tidigare. Ett arvode om 4 % av prisbasbeloppet per månad motsvarar ca 9 timmars arbete per månad. Det är troligt att ett fullgjort uppdrag kräver mera tid i anspråk än så men uppdraget

Överförmyndaren

är till stor del ideellt och gode mannen kan inte utgå från att få ersättning motsvarande marknadsmässigt avlönat arbete.

Arvode för uppdrag som god man för barn som fått uppehållstillstånd

Storleken på schablonersättningen går ner när barnet har fått uppehållstillstånd i landet vilket beror på att uppdragen då generellt kräver färre insatser av god man. Barnet kan, när det fått uppehållstillstånd, folkbokföras och en mer långsiktig planering av barnets angelägenheter kan ske. Efter uppehållstillstånd krävs inte heller samma mängd kontakter med Migrationsverket och med offentligt biträde. För barn som fått uppehållstillstånd i landet har schablonersättningen utgått från 25 % av prisbasbeloppet per år. Överförmyndaren ser inte i nuläget någon anledning att ändra storleken på arvodet.

Genom de nya asylreglerna kan barn få tillfälliga uppehållstillstånd. Ett tillfälligt uppehållstillstånd medför att nytt tillstånd måste sökas i nära anslutning till att det förra tillståndet går ut. Överförmyndaren gör bedömningen att ett uppdrag för ett barn som har tillfälligt uppehållstillstånd trots detta har större likheter med uppdraget för ett barn som fått uppehållstillstånd jämfört med ett uppdrag för ett barn som är asylsökande. Om en ny asylutredning tar vid då det tillfälliga tillståndet går ut finns möjligheten för ställföreträdaren att ansöka om extra arvode för den aktuella perioden. Således bör även tillfälliga uppehållstillstånd medföra att arvode för dessa uppdrag utgår från 25 % av prisbasbeloppet per år.

Arvode för uppdrag som god man för barn som inte fått uppehållstillstånd och som skrivits upp i ålder till 18 år av Migrationsverket

Om det finns skäl att ifrågasätta att ett ensamkommande barn är under 18 år ska Migrationsverket enligt utlänningslagen (13 kap 17§) så snart som möjligt göra en åldersbedömning och fatta ett tillfälligt beslut om den sökandes ålder. En åldersbedömning från Migrationsverket kan resultera i såväl en ålderssuppskrivning som en åldersnedskrivning.

Om ett barn har blivit ålderssuppskrivet till 18 år av Migrationsverket betraktas barnet som vuxen av dem och ofta även flertalet andra myndigheter, vårdinstitutioner, företag och dylikt. Då barnet behandlas såsom vuxen av motparten är den gode mannens närvaro inte längre en förutsättning för möten. Barnet anses av de flesta motparter kunna företräda sig själv och många gånger bjuds därför inte heller den gode mannen in till möten. Den gode mannens ansvar såsom representant för barnet förändras därför.

Med anledning av den gode mannens förändrade ansvar och det ålderssuppskrivna barnets möjligheter att företräda sig själv, finns anledning för

Överförmyndaren

Överförmyndaren att ta ställning till en separat schablonersättning för gode män i dessa fall.

Det har framkommit i redogörelser att vissa gode män inte medverkar i några möten alls efter åldersuppskrivningen medan andra fortsätter att medverka i ungefär samma omfattning som tidigare. Juridiskt biträde i form av överklagan av åldersuppskrivningen/asylprocessen faller alltså på det offentliga biträdet. En åldersuppskrivning innebär således inte att en god man ska åta sig uppgifter inom ramen för godmansuppdraget som åligger det offentliga biträdet.

Godmanskap är till stor del att beakta som ett ideellt uppdrag som ger den gode mannen rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och skälig ersättning för utgifter till följd av uppdraget. Således kan den gode mannen inte utgå från att få ersättning motsvarande marknadsmässigt avlönat arbete.

Med hänsyn till det ovan nämnda, och då framför allt den gode mannens minskade ansvar efter åldersuppskrivningen, är det skäligt att ett lägre arvode utgår efter att barnet har skrivits upp i ålder. Överförmyndaren anser det vara skäligt att schablonarvode utgår med 2 % av basbeloppet per månad till god man efter att barnet har genomgått en åldersuppskrivning till myndig ålder. Vid en individuell bedömning i varje enskilt ärende kan arvodet sättas upp eller ner. Det gäller t.ex. om uppdraget kräver mer eller mindre än normalt, men även om den gode mannen brister i att omgående informera Överförmyndaren när åldersfrågan är slutligt avgjord i domstol.

Redogörelseperiod

Det kan nämnas att godmansuppdrag för vuxna endast redogörs för på årsbasis, i samband med ingiven årsräkning. En sådan ordning är mindre lämpad för uppdragen som god man för ensamkommande barn då uppdraget inte är tänkt att löpa under en längre period.

En kvartalsvis redogörelse medför en förbättrad möjlighet att utöva tillsyn över uppdragen och redogörelse bör därför ske kvartalsvis i dessa uppdrag.

Kostnadsersättning

Gode män och förvaltare för vuxna kan välja mellan tre alternativ för kostnadsersättning; faktiska kostnader, 1% av prisbasbeloppet i schablon + bilersättning eller 2 % av prisbasbeloppet inklusive bilersättning. För särskilt förordnade förmyndare utgår kostnadsersättning enbart utifrån verifierade kostnader eftersom uppdraget är så pass begränsat.

Överförmyndaren

För gode män för ensamkommande barn är uppdraget mer omfattande än för särskilt förordnade förmyndare men det kan variera beroende på barnets behov. Schablon bör därför vara möjligt när det rimligtvis kan antas att gode mannen har haft kostnader i uppdraget, såsom kortare resor, porton, parkeringsbiljetter, etc. Riktlinjerna bör därför vara desamma som för gode män och förvaltare enligt föräldrabalken 11 kap 4 och 7 §§.

Marianne Ekblom
Överförmyndare